

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer 'Atsmot Yosef

Ibn Ezra, Joseph ben Isaac

קחצי נב פסוי, ארזע נבא

Nidpas ... poh Śalonīḳi, 361 [1600/1601]

ב דומע אל פד

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11767](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11767)

וכיון שכן אב קרע כקותו ככלל כיסוד הוא וכו' דלא חמי דהוי ככלל מורא חלא בעבוד שהכהו כ' בראש והס' מג' בעשין קיג' כתב ז'ל וכן במורא חמי הכוהו וכו' : וכו' דל' להר' מכס דמייתי תלמודא הך דרב דימי לא שמועי דין המורא והוא הפך מ' המוספות כס' המדרש :

תנו

רבנן מכבדו כחיינו כינר וכו' פי' כינו בפני אחרים אבל הכיבוד דלקמן ד' דמאכיל ומשקה וכו' היינו כינו לבין אביו :

הנשבע

כדבר אביו פי' כשהבין באותו היקום ואומר כס' אביו איוה דבר דכריו נשמעים :

דף לא עמוד ב

תר

חכס משנה ס' אביו וכו' בענין שינוי ס' הרב וס' אביו כתב הרמ' כס' מהלכות ת' ז'ל ואביר לתלמיד לקרות לרכו בשמו ואפילו שלא בפניו והוא שיהיה השם פליא וכו' ולא יזכיר שמו בפניו בדרך שעושה כס' אביו לא יטעה את שמו ע"כ וכל שם ש' ולא יזכיר שמו בפניו היינו אפילו שם שאינו פלאי כגון אברהם יצחק ויעקב ודוקא לאחרים שלא בפניו שרי' ולא זו חף זו נקט במלתי וכיוצא בזה מוכי' דכריו כה' מארי שמתח' אמר ולא יקרא בשמו והוא אפילו שלא בפניו וכת' הראה לי שאין נוהר בכך חלא כס' שהוא פלאי וכת' דבשמו שהכל דשי' קורא לאחרים שלא בפניו דמשמע הא בפניו אקור אפי' לאחרים ולא כן היה מדקדוק תחילת דכריו חלא שאין זה מ' הדוחק ביון שהוא ענינו ז'ל מפ' את דכריו כחופ' שמקביס מ' שבה' ממורי' למ' ש' כה' ת' ת' ויה' שוים וכתבתי זה להציל' להר' מכ' מזה שמה עלינו הרב מוהרי"ק ז'להה ככ' מה' ת' ת' ע' : אבל ראיתי בדברי הרב בעלטו ביד סימן רמ' העתיק לשון הר' מכס' כה' מארי וכתב דקורא לאחרים ככל' מקום וככל' זמן ולא כתב דהוי שלא בפניו כנר שלא היה בתוב כנרסת ספריו וכוה' יחא ספיר' : ומ' הר' מכס' ולא יזכיר וכו' בדרך שעושה באביו פי' כדרך שג' הדין שם שאינו מוכיר כלל

משל

מי וכו' איפסיקא הלכת' כמ' דמשל' אב וכן פסק הר' מכס' כי מהלכות ממרים לא שכת' שם ז'ל עד היכן הו' כינוי אב ואם אפי' נטלו כיה' של והזכיר שלו והשליכו לים בפניו לא יכלימם וכו' וכפי המסקנא דהוי משל' אב האו' ארנקי' משל' אב הוא וכבר נתעורר בזה הרב מוהרי"ק ז'להה א"ל שאין תירונו מקפיק שכתב ז'ל וז'ל ד' רכי אמרינן דיקא משל' אב ה"מ לכבדו' אבל שלא לצערנו יש לנו לחכר כל ממון שבעולם ע"כ . ותימא דא"כ קיכי' מוכח מהך דרבי אליעזר דאי אמרת משל' אב מאי נפקא

והשתא לא פליג הירוש' על הכריתתא : תנו רבנן ר' אומר גלוי וכו' שכן מכבד את אמו יותר וכו' : ויש לדקדק למה הוצרך לטעם זה ולא היה לו חלא לתת טעם במורא למה הקדימה להם דהא אמרינן לקמן דאבא חומר ה' השקני ואימי' או' השקני הכח כבוד אימך וכו' וכיון שכן לכך הקדים כיבוד האב לכבוד האם : ויראה דהונתך לתת טעם לפי שהפסוק הוא פולל' אפילו נתגרשו שניהם :

דף לא יפה

עשיתי שלא דרתי וכו' פי' למע' אמרי' סג' ש' מופת' ז'ג' כאל' הכ' ה' ואביו ואמו ובזמן שא' ד' מכבד אב אביו ואת אמו אמר הקב"ה מעלה אני עליו כ' במולד דרתי' אבל לא דר' ממש לכך כשאינו מכבדים אב יפה עשיתי שלא דרתי וכו' :

שאל

כן אלמנה וכו' בא לפי רבי יהושע ח"ל כף : יש לדקדק למה לא אמר מור רבי יהושע מכך ריסי עיניך וכו' ולמה הוסיף עד שאל' בתגרשו' שניה מהו וכו' : וכו' דמעיקרא חפסר שמי' אבא או' וכו' היה על אביו ואמו אבל אחר כך שאל' למה נתגרשו מהו' אמ' ודאי שיה' לא אמר על אביו ואמו ובדאי שאין לו אב חלא שעש' ענינו ללבבות ענינו הוא דורש' לז'ל לו מבין ריסי עיניך וכו' : וכודאי שהדין גמור אמ' לו חלא שאמרו בלשון הגלג' : וכאמת' שאפשר היה להבין כמ' ש' בתחו' אבא או' אימי' או' על שהיו בגירוסין זה איוה' מאמרי' פיך לא נאמר חלא אמרי' כך אמרי' שך הוא מזה ששמעו מפיק' ממש דהיינו א' אביו ולא זהו' לך אבל לשון אמרי' כולל' כל המאמרי' דק' קשה דיותר משמע מאמרי' דמשמעו עי' אחרים מאותן המאמרות :

והיה

מפתח מונח וכו' כתבו התוספות בירוש' שהיו רבלינו וכו' ולכך לא נבנה ומ' הוצרך לומר שהיה המפתח מונח וכו' משום דהיה יכול לפותחה עם שרגליו פשוט' על התיבה דכזה ודאי לא יעור מקנתו :

בי

אתא רב דימי וכו' דע כי הר' מכס' כפ' מהלכו ממרים כתב ז'ל ועד היכן מוראן אפילו היה לוכס בגדי' חמודות ויושב בראש הקהל וכו' אביו ואמו וקרעו בגדיו והכוהו כראשו וכו' ע"כ והנה מליטכא דגמורא משוע' דאכיבוד קאי דבעא מנייה מרב עולא עד היכן כיבוד אב ואם וכו' וה' הכיבוד הוא מאי דקורע כקותו דהא דכותא' א' אמרינן לקמן עד היכן כיבוד אב ואם' כדי שיטול דרכי' ויורקנו וכו' וכתבו התוספות לקמן שיטיל' אב' וירדת דוח וכו' דאם לא כן עובר משום כל' תשחית

ספרת
גלת א
ודאי כ
ש ניסא
לא היה
וסתמא
יה גופי
ל מניאו
ור מעלה
לו כאילו
הדרות
ק ולומר
יאמר על
אמאי לא
הך ניסא
אי ניסא
: יס וכו' :
ה ומתן
ה הלכות
דמי לא
עו וכו' :
ז וכו' :
ישע ככר
יכ פתחו
ס לאכרן
ור' ת וכו'
בהכעו
י לדמות
זה דה' פ'
מתעפע
ע' כמו
אם אינה
כרול לא
אילימא
ין דקתני
חיי ברא
זה דלעיל
גלה' :
בו השו
פי' לענין
הבן צריך
ס הירוש'

עצמות יוסף

בפקח מינו כימ'הוי מטל כן ומשום הנער שמונערו
אמר הכי : גם להר' מה זל שכתב הטור ביד קימן
ד"מ קשה יותר שכתב זל הא דכארנקי של כן מני
לאכלומי דוקא מקמיה דשרייה לים דאכ' דמונע
ולא שדי ליה אכל כתר דשרייה אקור לאכלומי
דמאי דהיה הוה ע"כ : ותימא דאס' כן היכי מוכח
מהיהא בריתא דהוי מטל בן דהא לא מוכח ולא
מידי כיון דאפילו למ' ד מטל אכ' מ' כתר דשרייה
אס' לאכלומי וכמ' זל וז' שזה טעמו של הר' מבס'
זל שכתב עד היכן כיבוד אפילו נטלו כוס של וכו'
ולא הכלימו והטעם משום דאיירי אחר שהשליכו
דמאי דהיה הוה אכל כהך בריתא נראה דא' לא
לאוקומא כהך דקתני כדי שיטול ארנקי ויורקנו
בפניו ולשון ויורקנו משמו טעדין לא ורקו ולהכי הוה
בעי להוכיח מינא דהוי מטל בן אכל לישן דהר' מב'
נראה דאיירי בשכבר ורקו שכן כת' נטלו כיה שלו
והשליכו בפניו משמע שהשליכו כבר כ"ל :

בתני

לית רב יחזקאל לרמי כריה וכו' :
לפי טיטת התוספות לפי הקס' ד'
דאזלין בתר הרוכ אפילו הם בחמורה קשה
אמאי פריך ליה מאי אריא וכו' הוה ליה למכרך
א"ה מ'ט דרכנן דקאמר ידונו בשרפה שהסקילה
חמורה דהא חול' כן כתר רובא דמנ' לומר דר' ש'
ורבנן פליגי חי אזלין בתר רובא או לא ודוחק לו
דלא שכיך ליה למתני ומיד כשהזכיר לו הריש'
הקשה אליו :

עוד

קשה אמאי לא קהדר ליה דר' ש'
לדכריהם דרבנן קאמר להו לדידכו
דאמרייתו שהסקיל' חמורה לא שרפה חמורה דהא
ר' ש' הוה פליגי כהדי רבנן כה אל' פה דאין לומר
דר' ש' הוה המדבר ולכך לא שייך למימר הכי
ואין מקום לקיים קושיא זו ולוא מדברי רבי שמעון
הם אחרי דברי רבנן מדתנן בריש פ' ד' מתות כ"ד
סקיל' שרפה וכו' וקתני דכרית' קוד' ר' ש' דהתם
הם דברי רבי הקדוש ונקיט סדרא אליבא דהני
תנאי וז' ע"ל כ"ל :

באי

שנא דפלגיניהו וכו' יש לרדק' לפי
ר' מאי פריך בגמרא א"כ לכתו קרא
מפני טיכה זקן תקום דאי הוה אמ' הכי הייתי או
דלכעני זקן מופלג כזקנה :

ונראה

דלא דריש זקן שיהא מופלג
אלא ר' יובי דס' דאיירי כיניק
וחכים אכל דבנ' ס' ל' דוקן קנת חכס קאמר דהח
לאוב' ש' גמורה היא משכעני זקני הלכך מדפלגיניהו
כתרת' ש' מ' דאפילו יובי וכו' :

דף לג נקטי

דאי מקיף כ"ל דקרא
בת' ירשת' ה' תוקיף

האטה נקנית

ימים וכיון דדריש זקן וירשת' כיון שכב קנה הירשת'
נקטי דאי מקיף חי :

סוניית מצות עשה שהזמן

נרמא

רף לר וכללא

קוד' כל דבריו הבריתא כדי לידע מעיקר' חיוביה
מנות עשה שהזמן נרמא זאי זו היא שלא הזמן נרמ'
ואחר כך פריך אמתניתין וכללא הוא וכו' :

וכללא

הוא פריש' וכי כלל קצוב דכל
מנות עשה שהזמן נרמא נשים
פטורות ל' ש' עמוסל רש' זל שלא פירש דפרוך
גם אמנות עשה שלא הזמן נרמא כשאמר וכללא
וכו' משום דא' כ' לא ה' ל' לתלמודא למומר ויא' והיו
ת' ת' אללא והרית' תוכו' ומדקאזור ותו משמע ד'
דמשיקרא לא הוה פרוך כאו' וכללא הוא וכו' אללא
אמנות עשה שהזמן נרמא וא"כ הק' ותו כלו קושיא
פארת' והיא אמנו עשה שלא הזמן ותמהתי ממורו
הרש' דס' אף לא הסגיח בזה :

אין

למדיס מן הכללות ואפי' בעיקר' שנא'
כו חוץ : אין לרדק' שאני התם
דמנ' למימר דהתנא תנא ושייר באו' חוץ מן המימ'
ושייר באו' חוץ כמהים ופטרויות דאדרכא כאו' חוץ
משמע שמחוק את כללות הכלל ואפילו הכי קאמר
דאין למדיס ממנו ולפי האמת הוה טעמו של דבר
דתנא ושייר וכן פריש' התם בערובין : ואם לרדק'
מהימיתי מהא דתנן בכל מערבין וכו' דנרא' דוח'
מכריח הדבר מעצמו דמאי אזלימיה מהיהא מתנא
מהך מתנא דהבא' : ונראה דהתם קאמר בגמ'
דרכי יוחנן הכא קאי מודקאמר אין למדיס מן
הכללות ואפילו במקום וכו' ואי רבי יוחנן קאמר
מלתיה גבי ערובין היה ראוי שיאמר אין למדין מן
הכללות במקום שנאמר בו חוץ והכי מקיף התם
ולכי קאמר אין למדין מן הכללות וקאמר רבי
יוחנן גיפיה הכא דאפילו במקום שנאמר בהם חוץ
אמרין הכי ולהכי קאמר דתנן לפי שבעל התלמוד
דאיה שרבי יוחנן אמ' אפילו במקום שנאמר בו חוץ
ולא קאמר היבא קאי מלתיה ומייתי דתנן בכל' ש'
מערבין וכו' והתם קס' ג' כי הך גוז' ונריך לתרומ'
כמי הכי והשתא לא מייתי לה להכריח לא לתרומ'
לן המקום שנאמר בו חוץ : ואין לרדק' דלא
פריך בגמרא וכללא ולא מירי' משום דלא קחשיב
לן תנא דבריי' אללא הני דלא כת' כהדיא חיוכל'
למעוטי מנה שמחה וסקהל דפטור כתיב בהדיא